

RECOMANDAREA COMISIEI

din 26 aprilie 2010

privind inițiativa de programare în comun a cercetării „Patrimoniul cultural și schimbările globale: o nouă provocare pentru Europa”

(2010/238/UE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 181,

întrucât:

- (1) Patrimoniul cultural, în sensul convenției UNESCO privind protecția patrimoniului mondial cultural și natural și al convenției UNESCO pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial⁽¹⁾, este un patrimoniu foarte fragil și expus la numeroase riscuri din cauza învechirii, a condițiilor de mediu adverse și a presiunii antropice.
- (2) Pentru majoritatea cetățenilor europeni, bunurile de patrimoniu cultural sunt unice și de neînlocuit sub forma lor materială de clădiri, colecții, situri și obiecte mobile cu valoare istorică, precum și prin valoarea lor imaterială, care include istorie, memorie și identitate colective.
- (3) Patrimoniul cultural european este amenințat de efectele combinate ale schimbărilor climatice, ale altor schimbări de mediu, ale intervenției umane, precum și de riscuri legate de securitate. În special schimbările climatice pot conduce la deteriorarea ireversibilă sau la pierderea bunurilor de patrimoniu cultural, din cauza fragilității și vechimii acestora. În plus, dimensiunea fizică a bunurilor de patrimoniu cultural, devenite simboluri ale orașelor și siturilor europene, este amenințată de dezastre și riscuri legate de securitate.
- (4) Pentru a preveni producerea de daune ireversibile de către aceste riscuri combinate asupra patrimoniului cultural european, sunt necesare acțiuni concertate.
- (5) În cadrul reuniunii sale din 3 decembrie 2009, Consiliul Competitivitate a recunoscut că „Patrimoniul cultural, schimbările climatice și securitatea” (titlul a fost schimbat ulterior în „Patrimoniul cultural și schimbările globale: o nouă provocare pentru Europa”) reprezintă un domeniu în care programarea în comun ar aduce un plus de valoare important față de eforturile actuale, fragmentate, întreprinse de statele membre în domeniul cercetării. Prin urmare, acesta a adoptat concluzii în care recunoștea necesitatea lansării unei inițiative de programare în comun în materie și prin care invita Comisia să contribuie la pregătirea acesteia. De asemenea, Consiliul a reafirmat că programarea în comun este un proces condus de statele membre, Comisia având rolul de facilitator.
- (6) Programarea în comun a cercetării privind patrimoniul cultural și schimbările globale ar permite coordonarea cercetării în domeniu, contribuind în mod semnificativ la constituirea unui Spațiu european de cercetare complet operațional

în domeniul conservării patrimoniului cultural și consolidând poziția de lider a Europei și competitivitatea activității de cercetare în acest domeniu.

(7) Pentru a îndeplini obiectivele stabilite în prezenta recomandare, statele membre trebuie să coopereze cu Comisia în vederea studierii unor posibile inițiative ale Comisiei destinate să asiste statele membre la elaborarea și implementarea agendei strategice de cercetare.

(8) Statele membre trebuie să raporteze regulat Comisiei cu privire la progresele înregistrate în cadrul acestei inițiative de programare în comun, astfel încât Comisia să poată prezenta rapoarte Parlamentului European și Consiliului,

ADOPTĂ PREZENTA RECOMANDARE:

1. Statele membre sunt încurajate să creeze o viziune comună asupra modului în care cooperarea și coordonarea în domeniul cercetării la nivelul Uniunii pot contribui la conservarea patrimoniului cultural în toate formele sale, asigurând siguranța și exploatarea durabilă a acestuia.

2. Statele membre sunt încurajate să elaboreze o agendă strategică de cercetare comună, care să stabilească necesități și obiective de cercetare pe termen mediu și lung în domeniul conservării și utilizării patrimoniului cultural în contextul schimbărilor globale. Agenda strategică de cercetare ar trebui să conțină un plan de implementare care să stabilească priorități și orizonturi de timp și să precizeze acțiunile, instrumentele și resursele necesare pentru implementarea sa.

3. Statele membre sunt încurajate să includă următoarele acțiuni în cadrul agendei strategice de cercetare și al planului de implementare:

- (a) identificarea și schimbul de informații cu privire la programele și activitățile de cercetare relevante de la nivel național;
- (b) consolidarea capacităților comune de analiză prospectivă și de evaluare tehnologică, în special în ceea ce privește impactul schimbărilor globale asupra bunurilor de patrimoniu cultural și măsurile preventive și de conservare;
- (c) schimbul de informații, resurse, bune practici, metodologii și orientări;
- (d) identificarea domeniilor sau a activităților de cercetare care ar putea beneficia de pe urma coordonării, a cererilor comune de propuneri sau a punerii în comun a resurselor;
- (e) definirea modalităților de realizare în comun a cercetării în domeniile menționate la litera (d);
- (f) luarea în considerare a nevoilor în continuă schimbare ale vizitatorilor și consumatorilor în momentul definirii obiectivelor programelor de cercetare în domeniul patrimoniului cultural;
- (g) acolo unde este oportun, punerea în comun a infrastructurilor de cercetare existente sau crearea unor noi, precum baze de date coordonate, sau elaborarea de modele pentru studierea proceselor de deteriorare;
- (h) încurajarea unei colaborări mai bune între sectorul public și cel privat, alături de inovarea deschisă între diferite activități de cercetare și sectoare comerciale legate de patrimoniul cultural, inclusiv turismul, întreținerea și (re)construirea durabilă a siturilor, a clădirilor sau a peisajelor, precum și serviciile comerciale conexe;

- (i) exportarea și diseminarea cunoștințelor, a inovațiilor și a abordărilor metodologice interdisciplinare;
- (j) crearea de rețele între centrele dedicate cercetării în domeniul patrimoniului cultural.
4. Statele membre sunt încurajate să instituie o structură administrativă comună în domeniul patrimoniului cultural și al schimbărilor globale, autorizată să stabilească reguli, condiții și proceduri comune de cooperare și coordonare și să monitorizeze implementarea agendei strategice de cercetare.
5. Statele membre sunt încurajate să implementeze în comun agenda strategică de cercetare, inclusiv prin programele de cercetare naționale sau prin alte activități de cercetare la nivel național.
6. Statele membre sunt încurajate să coopereze cu Comisia în vederea studierii unor posibile inițiative ale Comisiei destinate să asiste statele membre la elaborarea și implementarea agendei strategice de cercetare și în vederea coordonării programelor comune cu alte inițiative ale Uniunii în acest domeniu.
7. Statele membre sunt încurajate să raporteze regulat Comisiei cu privire la progresele înregistrate în cadrul acestei inițiative de programare în comun.
- Adoptată la Bruxelles, 26 aprilie 2010.

Pentru Comisie
Máire GEOGHEGAN-QUINN
Membru al Comisiei

⁽¹⁾ Pentru definiția „patrimoniului cultural material și imaterial”, a se vedea: UNESCO, Convenție privind protecția patrimoniului mondial cultural și natural, Paris, 16 noiembrie 1972; UNESCO, Convenție pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial, Paris, 17 octombrie 2003.